

Poppel med energi och växtkraft

Ett nytt forskningsprojekt kartlägger potentialen för poppel. Preliminära uppskattningar visar att den är 30 miljoner kubikmeter om året, vilket motsvarar en tredjedel av dagens totala avverkningsnivå.

En bärande tanke är att det snabbväxande lövträdet kan användas för tillverkning av biodrivmedel. Både Energimyndigheten och f3 (Kunskapscenter för förnybara biodrivmedel) är med och finansierar projektet.

– Det finns gott om blandade rapporter och forskningsresultat. Vi vill ge en samlad bild av kunskapsläget hela vägen från att anlägga bestånd till färdiga produkter, säger poppelforskare Henrik Böhlenius. Han leder det tvååriga forskningsprojektet.

Dessutom medverkar Marcus Öhman och Fredrik Granberg vid Luleå tekniska universitet liksom Per-Ove Persson, f.N.B AB, som arbetar med energi, drivmedel och snabbväxande lövträd

EN första fråga är hur mycket lämplig mark som finns tillgängligt.

– Poppel trivs bäst på bättre jordar. Vi har runt 400 000

hektar ej brukad åkermark som passar utmärkt.

– Dessutom finns det några miljoner hektar beskogad jordbruksmark. En del är granåkrar som nu är färdiga att slutavverka. Av olika skäl, allt från rotröta till att lövskog är trevligare, kan det finnas anledning att gå över till poppel.

– Vi ska ta reda på hur mycket areal det finns och var i landet den är lokaliserad.

Det ger en vägledning var och hur man bör satsa. Poppel trivs i nästan hela landet, förutsatt att det är rätt kloner.

JÄMFÖRT med gran är tillväxten långt mer än den dubbla, under rätt förutsättningar. Men också här går uppgifterna isär. Det finns försök som visar allt från 5 - 45 kubikmeter per hektar och år.

– De sämre resultaten beror oftast på dåliga kloner och att man slarvat med anläggningen. Det är väldigt viktigt att poppel får en bra start och klarar konkurrensen mot gräs, berättar Henrik Böhlenius.

Kartläggningen ska ge ett tydligare underlag. I de preliminära beräkningarna om potentialen för hela landet har man räknat med 25 kubikmeter per hektar och en odling på en miljon hektar.

Ett tioårigt bestånd av poppel. Den är inte lika känslig för bete som hybridasp. Under bra förutsättningar behövs ingen stängselning. Nyckeln till att lyckas med odlingen är att lägga allt krut på anläggningen av beståndet med planter, eller sticklingar, som snabbt skjuter i höjden utan konkurrens från gräs.

METODEN för anläggning av odlingar varierar med förutsättningarna. På åkermark är det tillåtet med kemisk ogräsbekämpning och relativt enkelt att bearbeta jorden. När åkern övergått till skogsmark ändras förutsättningarna. Ett alternativ för att klara konkurrensen från annan vegetation är 2 meter långa sticklingar. För att det ska fungera bör de tryckas djupt ner i jorden (cirka 70 cm), vilket kan vara en utmaning. Det fungerar bäst på åkermark.

Dessutom är skogsmark oftast sur, vilket motverkas genom att tillföra kalk.

– Det har gett väldigt fina resultat. Nu har vi också försök med biokol och aska. Resultaten dröjer, men vi håller på att få fram bra odlingssystem för olika förutsättningar.

Anläggningen av bestånd är i princip engångskostnader.

Efterföljande generationer förnyngar sig själva genom stubbskott. Dessutom visar preliminära resultat att det i inte behöver gallras eftersom beståndet självgallras.

I försöket har andra generationen poppel en tillväxt på 37 kubikmeter per hektar och år.

VIRKET kan användas till massaved. Det ger då energi genom biprodukter från tillverkningen av pappersmassa, däribland lignin och tallolja. I projektet undersöks hur poppel passar in i processen.

– Hela virkesproduktionen kan också användas till drivmedelsproduktion genom förgasning. En nyckelfråga är vilken betalningsförmåga det ger till skogsägaren. Det ingår i den helhetsbild vi håller på att ta fram för poppelns möjligheter, säger Henrik Böhlenius.

Henrik Böhlenius

Kontakt

Henrik Böhlenius, henrik.bohlenius@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet

Pär Fornling: par.fornling@slu.se